

Kulturdepartementet
Akersgt.59
PB 8030 DEP 0030 Oslo
Ref.: postmottak@kud.dep.no

Oslo 01.07.2013

Høring – NOU 2013: 4 Kulturutredningen 2014

Pensjonistforbundet viser til Kulturdepartementets høringsbrev av 04.03.2013 NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014. Svarbrev sendes også til postmottak@kud.dep.no. Pensjonistforbundets uttalelse er på vegne av de samarbeidende organisasjonene Telepensjonistenes landsforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund, Politiets Pensjonistforbund og LO- Stats pensjonistutvalg. Pensjonistforbundet og de samarbeidende organisasjoner.

Pensjonistforbundet vil avgrense sitt høringssvar til å gjelde spørsmål i forhold til vår målgruppe som i all hovedsak er eldre.

Kulturopplevelser gir livet økt verdi og samfunnet må legge til rette for at alle skal få oppleve kultur, uansett alder og helsetilstand. Kultur gir trivsel og livslyst, og er viktig i helseforebyggende og trivselsskapende arbeid. Det er vanskelig å kvantifisere forebygging pr. milliard, men sammenhengene mellom forebygging, deltagelse i frivillig virksomhet og kultur er kjente, logiske og enkle. Vi vet for eksempel at kulturell egenaktivitet og deltagelse i frivillig arbeid virker positivt på folkehelsen og kan bringe folk ut av en pasient og klientrolle. Vi vet også at demente på sykehjem blir gladere, friskere og spiser mer når det kommer noen for å synge og spille musikk ved måltidene. Kultur bygger broer og møteplasser for generasjonene. Kultur bedrer helsen og øker livskvaliteten blant eldre - den gjør rett og slett eldre lykkeligere. Kultur og frivillighet henger tett sammen, og både kultur og frivillig deltagelse er viktige forebyggende virkemidler rettet mot den eldre delen av befolkningen, både for den som gir og den som tar i mot. Dermed vil det også være logisk å trekke en slutning om at det er en opplagt sammenheng mellom befolkningens helsetilstand, utbredelse av frivillig virksomhet og kulturtilbudene i kommunene. Kultur er med andre ord et sentralt element i det forebyggende arbeidet rettet mot eldre. Derfor er kultur en hjertesak for Pensjonistforbundet.

Pensjonistforbundet er opptatt av at kulturtilbud skal være tilgjengelige for alle der de bor. Derfor er det viktig at kulturarenaene gjøres tilgjengelige for alle ved hjelp av universell utforming.

Pensjonistforbundet har en målsetning om at alle eldre skal ha tilgang til kulturelle aktiviteter, enten man er hjemmeboende eller bor på institusjon. Regjeringen målrettede og gode satsning på "Den kulturelle spaserstokken" bidrar til dette. Ordningen sprer aktivitet og livslyst til alle. Den bidrar til flere møteplasser for eldre, og den stimulerer til samarbeid mellom interesseorganisasjoner, frivillig

virksomhet, det private næringsliv lokalt, kultursektoren og omsorgssektoren og enkeltmennesket i kommunene.

Den kulturelle spaserstokken er blitt et viktig og uunnværlig element i den forebyggende satsingen rettet mot eldre. Det bør derfor fortsatt være en forutsetning at kommunens omsorgsetat og kulturetaten samarbeider om tiltakene som skal øremerkes arrangementer for de eldre. Pensjonistforbundet mener at den kulturelle spaserstokken bør videreutvikles slik at den fører til et enda bedre og mer mangfoldig og bredere kulturtilbud til eldre på lokalt plan. Pf mener at midlene som kanaliseres gjennom Den kulturelle spaserstokk i større grad enn i dag, i samarbeid med kommunene, bør kanaliseres inn til organisasjoner som utøves av eldre og som driver kulturtilbud til eldre.

Hvis vi skal ha en reel mulighet til å styrke den kulturelle grunnmuren må eldre trekkes mer med i avgjørelser når kulturspørsmål behandles lokalt. Dette grunner Pf i at et velferdssamfunn skal ikke sette skille mellom mennesker på grunn av alder, men understreke alles rett til fellesskap, utvikling og likeverdighet. Det er grunn til å stille spørsmål ved at det ikke er mer åpent for å trekke de eldre med og gjøre bruk av deres erfaringsbaserte viten i forhold til Den kulturelle spaserstokk. Tid til tanke og ettertanke, og å se tingene i sammenheng, synes å være et privilegium som blir borte i hverdagens jag. Det at eldre ofte blir utelatt i planleggingen, gjennomføringen og utøvelsen av kulturen som blir kanalisert gjennom den Den kulturelle spaserstokk representerer noe av samfunnets holdninger til eldre. Holdninger som står i veien for endrede holdninger til hva alderdommen er og kan være. Det kan være en løsning å la eldrerådene komme med råd og føringer for hvordan midlene skal brukes i deres lokalsamfunn. En annen grunn er at hvis eldre trekkes med i planleggingen og tilretteleggingen vil en ha større mulighet å nå målene for Den kulturelle spaserstokk. Pf tror også at lokalsamfunnet kun vil ha en virkelig mulighet til å oppnå et reelt kulturløft hvis eldre og deres organisasjoner blir en del av det lokale demokratiet på dette feltet. Kulturløftet bør derfor foregå i tett dialog med eldrerådene og pensjonist organisasjonene lokalt.

Pensjonistforbundet ber om at den kulturelle spaserstokk videreutvikles og at bevilgningene økes fra 29.7 til 60 millioner. Regjeringens målsetning gjennom Soria Moria 2 erklæringen er følgende: Styrke kulturtilbudet for eldre gjennom den kulturelle spaserstokken. I tillegg sier kulturløft 2 sa at bevilgningen bør tredobles mot 2014. Dette bør snarest gjennomføres.

Kulturarenaene bør være et arnested for frivillig arbeid for eldre. Eldre mennesker som ønsker å delta og involvere seg i frivillig arbeid i kulturelle aktiviteter for og av eldre må, i større grad enn i dag, fanges opp og formidles videre til de etablerte organisasjonene. Eldre mennesker er en viktig ressurs i kraft av sin erfaring og viten, som samfunnet ikke har råd til å la være ubrukt.

Pf positive til de tiltak som er satt i gang med å forbedre kulturtilbudene til de eldre. Å delta i kulturelle aktiviteter og å yte frivillig innsats er i seg selv en særegen form for samfunnsdeltakelse. Forståelse for hvilke verdier, erfaringer, mekanismer og kompetanse som ligger til grunn for eksistensen av dette er av avgjørende betydning for utvikling og forvaltning av en helhetlig kulturpolitikk. Pensjonistforbundet mener at hvis vi fortsatt skal ha en vekst og utvikling av eldre som

aktive deltagere og engasjerte i kultur trenger vi kunnskap om hvilke nytte dette har for eldres helse og livskvalitet. Det må settes i gang utredninger og forskninger på dette feltet. Forskningen vil gi nyttig kunnskap når de skal legge planer for videreutvikling og nye aktiviteter, og det gir regjeringen et godt utgangspunkt for utvikling av kultur og frivillighetspolitikken rettet mot eldre.

Myndighetene må jobbe aktivt for en bedre samhandling og ramme for et samarbeid på feltet mellom offentlig sektor og kulturytere lokalt.

Aktivitetssentrene og frivillighetssentralene bør kunne fungere som en samlende og bindende arena for offentligheten og organisasjonene mobiliserende og rekrutterende enheter for nye tanker, planlegging og drift av Den kulturelle spaserstokk. Dette vil være et viktig tiltak for å kunne øke den frivillige innsatsen blant eldre. Pf mener at frivilligsentralene og aktivitetssentrene for eldre vil kunne dra gjensidig nytte av hverandre og bidra til å øke den frivillige samhandlingen og kulturaktivitetene for eldre lokalt.

Pf Støtter utvalget i at det kulturpolitiske ansvarsområdet skal være i tråd med begrepet ytringskultur; som omfatter både profesjonelle, frivillige og amatørbasert kultur. Kulturpolitikken bør også omfatte frivillige kulturorganisasjoner.

Vennlig hilsen Pensjonistforbundet

Harald O Norman
Generalsekretær

Tone Bye
Rådgiver